

2. Концепція нової української школи [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

3. Копистянська Н.Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства / Н.Х. Копистянська. Львів: Паїс, 2005. 368 с.

4. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5т. Т. 3. К. : Рад. шк., 1977. 279 с.

5. Тихолоз Н.Б. Жанрові модифікації казки у творчості Івана Франка: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / Н. Б. Тихолоз. Львів, 2003. 19 с.

Юлія Мозоль

*студентка IV курсу СВО бакалавра
факультету філології й журналістики*

імені Михайла Стельмаха

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

(Наук. керівн. – ст. викл. Пойда О.А.)

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Для активного розвитку освіти в Україні утверджено стратегію прискореного та інноваційного розвитку освіти й науки. Сьогодні освіта спрямована на умови демократії та на нові наукові інформаційні технології. Місією школи є допомога кожній дитині усвідомити суть свого життя та визначити цілі власного майбутнього. Для підвищення ефективності роботи учнів на уроках української мови та літератури активно впроваджуються інтерактивні технології навчання, які активізують процес особистісно-зорієнтованого навчання учня.

Актуальність дослідження полягає в тому, що учитель середніх та старших класів повинен постійно удосконалювати процес навчання, що дозволяє дітям ефективно і якісно засвоювати програмний матеріал. Саме тому вважається доцільно використовувати інтерактивні технології.

Метою статті є застосування інтерактивних технологій в системі роботи вчителя української мови та літератури.

Дослідженню проблеми інтерактивних методів навчання приділяли увагу Л. Варзацька, Р. Балан, О. Вербило, Л. Кратасюк, М. Олійник, М. Пентилюк та ін.

Використання технології інтерактивного навчання передбачає активну взаємодію учнів і педагога. Це така форма співпраці, у якій учитель і дитина є рівноправними суб'єктами навчального процесу. Інтерактивні технології навчання сприяють посиленню інтересу учнів до здобування знань, виробленню самостійності та кращому засвоєнню навчального матеріалу. Використання інтерактивних методів навчання має значний потенціал для формування комунікативної, мовної та мовленнєвої компетенції школярів.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну передбачувану мету: створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, проведення дискусій, спільне вирішення тої чи тої проблеми на основі аналізу відповідної ситуації [1].

Сутність інтерактивної методики в тому, що навчальний процес ґрунтується на постійній активній взаємодії всіх учнів. Безперервна співпраця в тандемах «учитель – учень» і «учень – учень». При цьому і педагог, і дитина – рівнозначні суб'єкти навчального процесу [4].

Дослідники О. Пометун та Л. Пироженко зробили висновки, що інтерактивне навчання є сукупністю технологій. Автори розподіляють

інтерактивні технології на чотири групи залежно від мети заняття та форм організації навчальної діяльності учнів:

1) інтерактивні технології кооперативного навчання (організація навчання в малих групах, об'єднаних спільною навчальною метою);

2) інтерактивні технології колективно-групового навчання – технології, що передбачають одночасну спільну (фронтальну) роботу всього класу;

3) технології ситуативного моделювання – побудова навчального процесу за допомогою залучення учнів до гри, передусім, ігрове моделювання явищ, що вивчаються;

4) технології опрацювання дискусійних питань – широке публічне обговорення якогось суперечливого питання [4].

Формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного та морального здоров'я, забезпечення пріоритетного розвитку людини – це основні завдання, які має виконувати навчальний заклад. Саме тому основною метою вчителів-словесників є сприяння мовленнєвого розвитку школярів, які б уміли змістовно, зв'язно і стилістично грамотно висловлювати свої думки.

Ефективність навчання значною мірою залежить від уміння вчителя обрати метод чи прийом навчання в конкретних умовах для кожного уроку, застосувати технології, які б спроєктували кінцеві якості учня [2].

Сучасні підходи до вивчення рідної мови великого значення надають розвиткові усного та писемного мовлення, мовленнєвій культурі особистості. Спілкування є особливим видом інтелектуальної мовленнєвої діяльності. Мовець завжди ставить перед собою певні завдання й намагається впродовж деякого часу їх реалізувати. Основним з-поміж таких завдань у комунікації вважається повідомлення та вплив на адресата. Саме від цього залежить вибір мовних засобів, жанр і стиль висловлювань.

Під час вивчення нової теми, коли починається первинне осмислення теоретичного матеріалу та виконуються вступні та середні за складністю

вправи, буде доречно застосовувати роботу в парах. Ця технологія є найефективнішою на початкових етапах вивчення теми. Технологія роботи в парах дає можливість подумати, обмінятися ідеями із партнером, а потім озвучити свої думки перед класом. Такий вид співпраці учить дітей вести дискусію і унеможливорює ухилення від виконання завдання. Робота в парах розвиває вміння учнів пристосовуватися до роботи в групах.

При оцінюванні та перевірці теоретичних знань, актуалізації опорних знань, умінь і навичок, підсумок заняття можна використовувати технологію «Мікрофон». От ця можливість щось сказати в увяний мікрофон дуже зацікавлює учнів, ніж просто групова дискусія.

Уже при подальшому вивченні теми, коли виконуються завдання підвищеної складності, потребується колективна праця, а саме робота у великих та малих групах. У процесі роботи у групах учень набуває не тільки знання з даної теми, але й навички спілкування та співпраці, у нього з'являється відповідальність за свою роботу.

Підготовку до контрольної роботи можна проводити у формі чи то мовного турніру, чи то мовної екскурсії, адже учні добре сприймають матеріал в ігровій формі, це їх менше втомлює і більше зацікавлює, навіть інколи інтригує.

На уроках української літератури інтерактивні технології навчання спрямовані на розвиток в учнів здатності бачити проблему, виявляти суперечності, висувати гіпотези, оригінальні ідеї, аналізувати, інтегрувати, трансформувати та синтезувати інформацію, здійснювати пошук, дослідницьку діяльність. До навчального процесу залучаються всі здобувачі освіти. Їм також надається змога дискутувати з приводу того, що вони знають та думають. Колективна діяльність школярів у процесі пізнання і засвоєння літературного матеріалу передбачає індивідуальний внесок кожного в навчальний процес, обмін знаннями, ідеями і способами діяльності [3]. На такому уроці діти емоційно і вдумливо сприймають твір мистецтва слова, здобувають якісні, системні, а головне сучасні знання та вільно оперують

ними уже в нових умовах. На перший план ставляться потреби дитини в пізнанні, самоствердженні, творчості, емоційній насолоді, спілкуванні, праці, самостійності, грі, тобто самореалізації.

Специфікою інтерактивних уроків літератури є обов'язкова копітка попередня домашня робота учня з різноманітним матеріалом і багатьма літературними джерелами за раніше оголошеною вчителем темою. Саме такі уроки будуть особливо цікаві школярам.

На уроках, де застосовуються інтерактивні технології, в учнів зростає інтерес до навчання, вони можуть об'єктивно оцінити свою діяльність та вчаться відстоювати свою думку, обов'язково аргументуючи її.

Однак є і труднощі у впровадженні інтерактивних технологій, які пов'язані насамперед з фаховою готовністю до роботи в нових умовах. Для вирішення цієї проблеми потрібно більше працювати з теоретичними працями, які розкривають суть інтерактивного навчання.

Упровадження інтерактивних технологій повинно широко застосовуватись у сучасному навчальному процесі. Завдяки цим технологіям, крім здобуття знань, в учнів формується власне світобачення.

Отже, інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань та розвитку особистісних якостей учнів.

Інтерактивні технології охоплюють чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання, а також умови й процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів.

Застосування інтерактивних технологій дає можливість залучити кожного учасника до обговорення проблеми, що сприяє розвитку критичного мислення, діалогічного мовлення та умінню доводити думку. Таким чином досягається головна мета інтерактивного навчання: «Те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю. Те, що я чую, бачу й обговорюю, я

починаю розуміти. Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю, я набуваю знань і навичок. Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром» [5, с. 4].

Список використаних джерел

1. Ампілогова Л. Інтерактивні технології // Завуч. – 2004. – № 30. – С. 13–15.
2. Корват С.А. Інноваційні технології навчання у процесі розвитку творчих здібностей учнів на уроках української мови та літератури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www/nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tvo/2011_2/006.pdf
3. Пересунько Т.М. Інноваційні технології навчання у розвитку творчих здібностей на уроках української мови та літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/8360/
4. Пометун І.О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. метод. Посібник. Київ : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
5. Щербина В.І., Волкова О.В., Романенко О.В. Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури. Харків: Вид. група «Основа», 2005. 92 с.

Ірина Нікітіна

*студентка IV курсу СВО бакалавра
факультету філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
(Наук. керівн. – ст. викл. Пойда О. А.)*

ПЕЙЗАЖНА ЛІРИКА ЯК ЕФЕКТИВНЕ ДЖЕРЕЛО ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ У СТАРШИХ КЛАСАХ

Екологічна ситуація в світі загострюється з кожним днем. Забруднення атмосфери шкідливими викидами, тонни сміття, знищення екосистеми внаслідок вирубування лісів, розорювання, будівництво, шкідлива радіація та